

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, доктор історичних наук,

професор _____ Шаравара Т.О.

«_____» _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Етика та естетика»

освітньо-професійна програма Екологія

спеціальність 101 Екологія

галузь знань 10 Природничі науки

освітній ступінь бакалавр

факультет агротехнологій та екології

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин -	90
Кількість кредитів –	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова
Рік навчання (курс)	II
Семестр	III
Лекції (годин)	16
Практичні (семінарські) (годин)	14
Лабораторні (годин)	-
Навчальна практика	-
Самостійна робота (годин)	60
в т. ч. індивідуальні завдання (вказати вид) (годин)	-
Вид підсумкового контролю	залік

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: «Філософія», «Вступ до фаху», «Історія Української культури».

3. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями розвитку етичної та естетичної думки, основними категоріями науки, формування у майбутніх фахівців (бакалаврів) необхідної теоретичної основи для свідомого ставлення до своєї майбутньої професійної діяльності, набуття і вдосконалення індивідуальної культури, системи цінностей, оцінок, смаків та ідеалів.

Основні завдання навчальної дисципліни: прищеплення навичок та вмінь здобувачам вищої освіти, необхідних для успішної професійної діяльності, творчої самореалізації у громадському та культурному житті, сприяння самовдосконалення та вихованню моральної свідомості.

Компетентності:

загальні:

ЗК3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання:

ПРН13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.

ПРН17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

ПРН18. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і завдання етики. Мораль як соціальний феномен.

Тема 2. Головні етапи історичного розвитку етичної думки.

Тема 3. Поняття, структура і категорії моральної свідомості.

Тема 4. Моральні виміри спілкування.

Тема 5. Національна етика. Сімейна етика. Релігійна етика. Біоетика. Професійна етика.

Тема 6. Визначення та сутність поняття «естетика». Основні категорії естетики.

Тема 7. Специфіка і структура естетичної свідомості.

Тема 8. Мистецтво як естетичне явище. Мистецтво ХХ ст. в контексті західноєвропейської естетики.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		с	лаб.	н/п	с.р.	
Тема 1. Предмет і завдання етики. Мораль як соціальний феномен.	10	2	2	-	-	6
Тема 2. Головні етапи історичного розвитку етичної думки.	12	2	2	-	-	8
Тема 3. Поняття, структура і категорії моральної свідомості.	12	2	2	-	-	8
Тема 4. Моральні виміри спілкування.	12	2	2	-	-	8
Тема 5. Національна етика. Сімейна етика. Релігійна етика. Біоетика. Професійна етика.	12	2	2	-	-	8
Тема 6. Визначення та сутність поняття «естетика». Основні категорії естетики.	10	2	2	-	-	6
Тема 7. Специфіка і структура естетичної свідомості.	12	2	2	-	-	8
Тема 8. Мистецтво як естетичне явище. Мистецтво ХХ ст. в контексті західноєвропейської естетики.	10	2	-	-	-	8
Усього годин	90	16	14	-	-	60

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Предмет і завдання етики. Мораль як соціальний феномен.	2
2	Тема 2. Головні етапи історичного розвитку етичної думки.	2
3	Тема 3. Поняття, структура і категорії моральної свідомості.	2
4	Тема 4. Моральні виміри спілкування.	2
5	Тема 5. Національна етика. Сімейна етика. Релігійна етика. Біоетика. Професійна етика.	2
6	Тема 6. Визначення та сутність поняття «естетика». Основні категорії естетики.	2
7	Тема 7. Специфіка і структура естетичної свідомості.	2
	Разом	14

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Предмет і завдання етики. Мораль як соціальний феномен.	6
2	Тема 2. Головні етапи історичного розвитку етичної думки.	8
3	Тема 3. Поняття, структура і категорії моральної свідомості.	8
4	Тема 4. Моральні виміри спілкування.	8
5	Тема 5. Національна етика. Сімейна етика. Релігійна етика. Біоетика. Професійна етика.	8
6	Тема 6. Визначення та сутність поняття «естетика». Основні категорії естетики.	6
7	Тема 7. Специфіка і структура естетичної свідомості.	8
8	Тема 8. Мистецтво як естетичне явище. Мистецтво ХХ ст. в контексті західноєвропейської естетики.	8
	Разом	60

7. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання, форми поточного і підсумкового контролю

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним рівня вище межі незадовільного навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання для поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

1) ведення конспекту (0 – 2 бали);

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	всі питання лекції розкриті відповідно до плану
1	конспект лекції не повний, питання, зазначені у плані лекції, занотовані не всі.
0	немає конспекту лекції

2) опитування (: 0 – 4 бали);

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує власні думки; застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій, наводить необхідні приклади, аргументує їх; активно бере участь у дискусіях, диспутах; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови;
3	здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє належне розуміння його змісту, але припускається незначних помилок, які самостійно виправляє після зауважень викладача; застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій з допомогою викладача, наводить необхідні приклади, аргументує їх; бере участь у дискусіях, диспутах; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови;
2	здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень теми з дисципліни, викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує власні думки; пов'язує теоретичний матеріал з практичними вміннями з допомогою викладача; участь у дискусіях, диспутах бере не охоче; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
1	здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини навчального матеріалу, допускає суттєві помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки і відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
0	відповідь відсутня; здобувач вищої освіти не бере участь у дискусіях; не дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови.

3) розв'язування тестів (0-12);

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-12	За кожну правильну відповідь 1 бал

Самостійна робота

4) виконання завдань самостійної роботи (0-3 бали):

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі;
1-2	завдання самостійної роботи з теми виконані не всі, або мають неточності чи незначні помилки;
0	завдання самостійної роботи не виконані, або виконані неправильно.

5) реферат (0-10 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
8-10	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна

	позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; дані правильні відповіді на додаткові питання;
4-7	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; вимоги щодо оформлення реферату дотримані; на додаткові питання дані неповні відповіді;
1-3	є істотні відступи від вимог до реферування, зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; висновки відсутні;
0	реферативна робота не виконана.

б) мультимедійна презентація (0-10 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
8-10	у презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, є власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю.
4-7	презентація має чіткі цілі, відповідні завдання з теми; представляє собою інформацію з різноманітних джерел, структуровану у формі опорного конспекту, зрозумілу для аудиторії; зроблений акцент на важливих питаннях.
1-3	презентація сфокусована на темі, але не висвітлює її змісту; наявна певна організаційна структура; можуть бути фактичні помилки чи незрозумілості, але незначні.
0	презентація не виконана.

Форма проведення підсумкового контролю згідно з робочим та навчальним планом – *залік*.

8. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти						Разом
	Ведення конспекту	Опитування	Розв'язування тестів	Самостійна робота			
				Практичні завдання	Реферат	Презентація	
Тема 1. Предмет і завдання етики. Мораль як соціальний феномен.	2	4		3			9
Тема 2. Головні етапи історичного розвитку етичної думки.	2	4		3			9
Тема 3. Поняття, структура і категорії моральної свідомості.	2	4		3			9
Тема 4. Моральні виміри спілкування.	2	4		3			9

Тема 5. Національна етика. Сімейна етика. Релігійна етика. Біоетика.	2	4	12	3	10	10	9
Тема 6. Визначення та сутність поняття «естетика». Основні категорії естетики.	2	4		3			9
Тема 7. Специфіка і структура естетичної свідомості.	2	4		3			21
Тема 8. Мистецтво як естетичне явище. Мистецтво ХХ ст. в контексті західноєвропейської естетики.	2			3			5
Реферат, презентація					10	10	20
Разом	16	28	12	24	10	10	100

9. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Етика та естетика: підруч. для студ. ВНЗ реком. МОНУ / за ред. В.Л. Петрушенка. Львів : Новий Світ – 2000, 2008. 240 с.
2. Кубрак О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування: навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2005. 222 с.
3. Левчук Л.Т. Естетика: навч. посібник. К. : Вища школа, 2000. 399 с.
4. Малахов В. Етика: навч. посібник. К. : Либідь, 2000. 382 с.
5. Тофтул М.Г. Етика: навч. посібник. К.: Академія, 2006. 416 с.
6. Юрій М.Ф. Етика: підручник. К. : Дакор, 2006. 320 с.

Допоміжні

1. Аболіна Т.Г., Нападиста В.Г., Рихліцька О.Д. та ін. Прикладна етика : навч. посіб. / за ред. Панченко В.І. К. : «Центр учбової літератури», 2012. 392 с.
2. Анучина Л.В. Соціальне призначення мистецтва в різні культурні епохи: навч. посібник. Х.: Регіон-інформ, 2003. 96 с.
3. Естетика: навч. посібник. / за ред. В.О. Лозового. К. : Юрінком Інтер, 2005. 208 с.
4. Етика і психологія ділового спілкування: навчально-методичний посібник для студентів напряму «Документознавство та інформаційна діяльність» / Автор-упорядник К.В. Джеджера. Рівне : РДГУ, 2011. 240 с.
5. Эстетика и теория искусства XX века: Хрестоматия / Сост. Н.А. Хренов, А.С. Мигунов. М. : Прогресс-Традиция, 2008. 688 с.
6. Малахов В.А. Етика. Курс лекцій: навч. посібн. 4-те вид. К. : Либідь, 2002. 199 с.
7. Мейман Э. Введение в современную эстетику. М : Издательство ЛКИ, 2007. 200 с.

8. Мировое искусство. Направления и течения от импрессионизма до наших дней. Энциклопедия / Составитель И.Г. Мосин. СПб. : СЗКЭО «Кристалл»; М. : «Оникс», 2006. 192 с.
9. Петкова С.М. Справочник по мировой культуре и искусству. Ростов-наДону: Феникс, 2007. 506 с.
10. Чмут Т.К. Етика ділового спілкування: курс лекцій. К. : МАУП. 1999. 203 с.
11. Філоненко М.М. Психологія спілкування: підручник. К. : Центр учбової літератури, 2008. 224 с.

Інформаційні ресурси

1. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 344 с. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-132.html>
2. Мовчан В.С. Етика: навчальний посібник. К. : Знання, 2007. 483 с. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-169.html>
3. Петрушенко В.Л. та ін. Етика та естетика: навчальний посібник. Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. 180 с. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-126.html>
4. Кривцун О. А. Эстетика: навчальний посібник. М.: Аспект Пресс, 2003. 447 с. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-131.html>
5. Шеломенцев В.М. Етикет і сучасна культура спілкування: навчальний посібник. К. : Лібра, 2003. 416 с. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-170.html>